

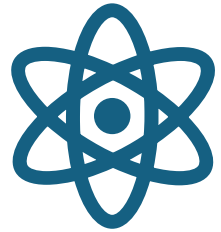
ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΤΜΗΜΑ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΜΕΣΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Μέθοδοι Ποιοτικής και Ποσοτικής Έρευνας

Εισαγωγή στην έρευνα

Δρ. Ζαχαρένια Πιλιτσίδου

Είναι απαραίτητο οι
φοιτητές να
διδασκθούν το
αντικείμενο των
μεθόδων έρευνας;

Λόγοι διδασκαλίας των μεθόδων έρευνας

- Το σπουδαιότερο ίσως μάθημα των σπουδών σας
 - Θα αντιληφτείτε πως παράγεται η γνώση που διδάσκεστε στα άλλα μαθήματα
 - Κριτική προσέγγιση της γνώσης
 - Εργασίες των άλλων μαθημάτων
 - Διπλωματική σας εργασία
 - Επαγγελματική σταδιοδρομία και εξέλιξη
 - Συνεχής ανανέωση και επικαιροποίηση γνώσεων και δεξιοτήτων
-

Σκοπός του μαθήματος

Να γίνετε όλοι ενθουσιώδεις ερευνητές!!!!!!!!!!

Τι είναι έρευνα;

Έρευνα μπορεί να χαρακτηριστεί η αναζήτηση της γνώσης, καθώς και η συστηματική εξέταση δεδομένων για τον εμπλουτισμό, την επιβεβαίωση ή την ανακάλυψη νέων στοιχείων.

Η έρευνα οφείλει να αποτελεί μία συμβολή στο υπάρχον απόθεμα γνώσης, έχοντας ως κύριο σκοπό την ανάπτυξή της

Τι είναι η επιστημονική έρευνα;

- Ο κόσμος είναι σύνθετος και πολύπλοκος
- Προσπάθεια του ανθρώπου για κατανόηση του κόσμου
- Βλέπουμε κάτι να συμβαίνει και ρωτάμε *ΓΙΑΤΙ*;
- Θέλουμε κάτι να συμβεί και ρωτάμε *ΠΩΣ*;
- Η επιστημονική έρευνα είναι ένα εργαλείο για την απάντηση των *ΓΙΑΤΙ* και *ΠΩΣ*
- Είναι ένα ταξίδι στην παραγωγή της γνώσης

Επιστημονική έρευνα

- Οι ερευνητές παρατηρούν ένα κοινωνικό φαινόμενο
- διατυπώνουν ερευνητικά ερωτήματα
- επιλέγουν το δείγμα
- συλλέγουν τα δεδομένα
- διεξάγουν συμπεράσματα
- Δημοσιεύουν την έρευνα σε επιστημονικό περιοδικό

Ορισμός επιστημονικού άρθρου

Ένα επιστημονικό άρθρο είναι μια δημοσίευση που βασίζεται σε εμπειρικά στοιχεία. Μπορεί να υποστηρίζει μια υπόθεση με πρωτότυπη έρευνα, να περιγράφει μία καινούρια θεωρία ή να σχολιάζει τις τρέχουσες τάσεις πάνω σε ένα συγκεκριμένο κοινωνικό φαινόμενο.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ ΑΡΘΡΟΥ

- Είναι γραμμένα από μελετητές και ερευνητές, περιλαμβάνουν περίληψη και βιβλιογραφία και κατάλογο παραπομπών
- Έχουν εξειδικευμένη δομή (αυτό θα συζητηθεί αργότερα σε επόμενη ενότητα)
- Χρησιμοποιούν ειδική για τον κλάδο γλώσσα
- Πολλές από τις βάσεις δεδομένων άρθρων της βιβλιοθήκης σας επιτρέπουν να περιορίσετε την αναζήτησή σας σε λέξεις κλειδιά

Δημοσιογραφικό άρθρο

- Το δημοσιογραφικό άρθρο δημοσιεύεται σε εφημερίδα ή περιοδικό
- Οι δημοσιογράφοι δε γράφουν απαραίτητα το όνομά τους
- Δε χρησιμοποιούν επιστημονικές μεθόδους ανάλυσης των δεδομένων
- Δε βασίζεται η έρευνα απαραίτητα σε προηγούμενες έρευνες

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΑΡΘΡΟΥ

- Γράφονται από δημοσιογράφους ή συγγραφείς που μπορεί να έχουν ή να μην έχουν εμπειρία στο θέμα του άρθρου.
- Σπάνια διαθέτουν περίληψη ή βιβλιογραφία.
- Δεν ακολουθούν εξειδικευμένη μορφή
- Χρησιμοποιούν γλώσσα κατανοητή στο ευρύ κοινό
- Υποβάλλονται σε περιορισμένο συντακτικό έλεγχο
- Ενώ τα δημοφιλή περιοδικά μπορεί να είναι μια καλή πηγή για γενικές πληροφορίες σχετικά με θέματα, μπορεί να μην είναι η πιο κατάλληλη πηγή για την έρευνά σας.

Αντικείμενο επιστημονικής έρευνας

- Για ποια πράγματα κάνουμε έρευνα στην επικοινωνία;
- **Για τα πάντα!** Για οτιδήποτε μας ενδιαφέρει θεωρητικά (ερέθισμα ένα θεωρητικό μοντέλο) ή εμπειρικά (ερέθισμα μια ανάγκη της επικοινωνιακής ζωής μας).
 - Π.χ. σε ποιο βαθμό χρησιμοποιούν τα social media οι εξωστρεφείς άνθρωποι;
 - Π.χ. Σε ποιο βαθμό χρησιμοποιούν τα social media οι νέοι κατά τη διάρκεια της εξεταστικής;

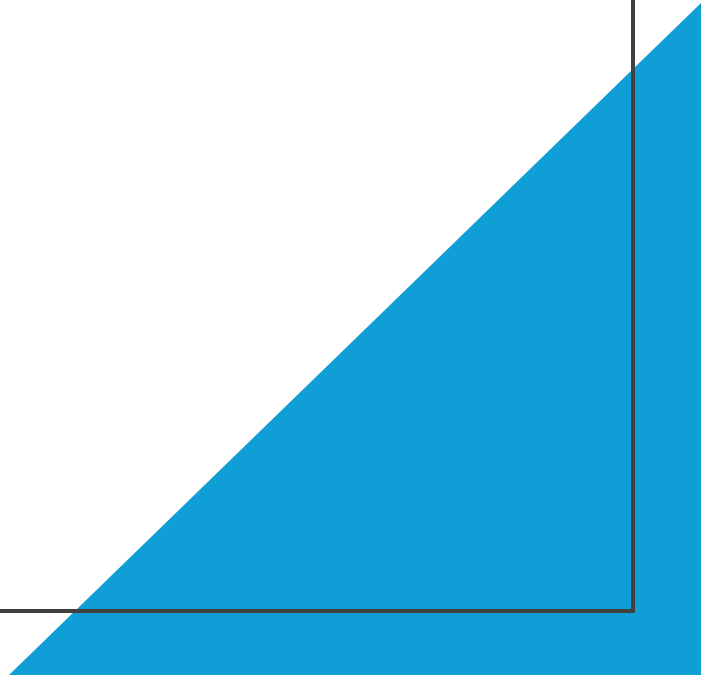
Ερωτήματα στο χώρο των Ψηφιακών Μέσων και Επικοινωνίας

- Πώς και σε ποιο βαθμό επηρεάζουν οι ειδήσεις τα άτομα ώστε να θεωρούν ότι ο κόσμος είναι επικίνδυνος;
- Επηρεάζουν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης την πρόθεση αγοράς ενός προϊόντος;
- Ποια είναι η χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης σε άτομα που έχουν διαγνωστεί με κατάθλιψη;
- Ποιες είναι οι αντιδράσεις του ακροαματικού κοινού στις αναρτήσεις των ραδιοφωνικών σταθμών στο Facebook;
- Υπάρχει εθισμός στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;

ΕΡΩΤΗΣΗ

Πείτε μου δικά σας ερευνητικά ερωτήματα

Τι σας προβληματίζει και τι σας απασχολεί

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΚΑΙ ΜΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΙ

Ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα στην εποχή μας είναι:

- Οι εμμονές και οι προκαταλήψεις
 - Το εμβόλιο είναι έργο του σατανά
- Οι αυθεντίες
 - Θα ρωτήσω το ταξιτζή αν πρέπει να εμβολιαστώ ή όχι
- Εμπειρία
 - Χρήση συγκεκριμένου τρόπου διαφήμισης ώστε να προσελκύσει το καταναλωτικό κοινό
- Επιστημονική μέθοδος
 - Παρατήρηση
 - Λογικός συλλογισμός
 - Επιστημονικά δεδομένα

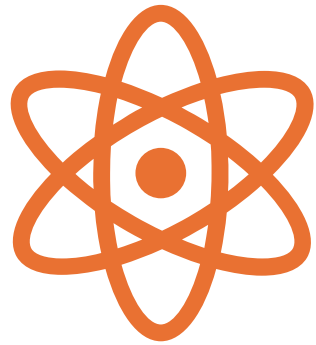

Βρείτε μου ένα άρθρο!

Πώς βρίσκουμε ένα επιστημονικό άρθρο;

Πώς βρίσκουμε ένα δημοσιογραφικό άρθρο;

Πώς μπορούμε να βρούμε επιστημονικά άρθρα;

academia ή researchgate

Google scholar

Διαδικασία επιστημονικής έρευνας

1. Επιλογή ερευνητικού προβλήματος

- διατύπωση και προσδιορισμός ερευνητικού προβλήματος (πρέπει να θέτει ένα νέο ερώτημα)
 - π.χ. η επιρροή του βίαιου περιεχομένου των Μ.Μ.Ε. στη συμπεριφορά των εφήβων
-

2. Βιβλιογραφική έρευνα

- διερεύνηση βιβλιογραφικών πηγών (π.χ. βιβλία, επιστημονικά άρθρα) για τον εντοπισμό σχετικών θεωριών και ερευνών
 - π.χ. Κοινωνικογνωστική Θεωρία / Ενισχυτικό Σπειροειδές Μοντέλο
-

3. Διατύπωση υποθέσεων

- διατύπωση συγκεκριμένου ερωτήματος το οποίο μπορεί να ελεγχθεί εμπειρικά
 - π.χ. η έκθεση στο βίαιο περιεχόμενο επιδρά θετικά στην εκδήλωση επιθετικής συμπεριφοράς στην εφηβεία
-

4. Καθορισμός μεθόδου

αποφάσεις για το σχεδιασμό της έρευνας, τη δειγματοληψία, τις τεχνικές συλλογής δεδομένων, τη πιλοτική έρευνα

- π.χ. μεθοδολογία συσχέτισης (έκθεση στο περιεχόμενο – επιθετική συμπεριφορά παιδιού) ή πειραματική, αντιπροσωπευτικό δείγμα με κατά στρώματα δειγματοληψία, κατασκευή σχετικού ερωτηματολογίου, πιλοτική έρευνα για τον έλεγχο του ερωτηματολογίου

5. Συλλογή δεδομένων

- Π.χ. χορήγηση των ερωτηματολογίων στο προαποφασισμένο δείγμα (πιστή εφαρμογή σχεδίου έρευνας)
 - Συλλογή δεδομένων από συνεντεύξεις ή ομάδες εστίασης
-

6. Ανάλυση και ερμηνεία δεδομένων

- Κωδικοποίηση των συνεντεύξεων, ταξινόμηση δεδομένων
 - υπολογισμός αριθμητικών περιγραφικών και συναφειακών δεικτών, στατιστική ανάλυση των ερωτηματολογίων
 - έλεγχος των υποθέσεων
-

6. Ανάλυση και ερμηνεία δεδομένων

Αξιολόγηση αποτελεσμάτων σε σχέση με τη βιβλιογραφία

- π.χ. η ανάλυση επαληθεύει την υπόθεση ότι τα παιδιά που εκτίθενται συχνά σε βίαιο περιεχόμενο εκδηλώνουν συχνότερα επιθετική συμπεριφορά
-

7. Συγγραφή

- γραπτή παρουσίαση όλης της διαδικασίας (με όλες τις λεπτομέρειες για να αναπαραχθεί)
 - η δομή και το ύφος του κειμένου ακολουθεί συμβάσεις με σκοπό την καλύτερη επικοινωνία
-

Μεθοδολογικές προσεγγίσεις

Δύο βασικά επιστημονικά παραδείγματα (paradigms)

Συνολική προσέγγιση του κόσμου και της έρευνας

A. Θετικιστικό – εμπειρικό [Ποσοτικό]

B. Νατουραλιστικό – ερμηνευτικό [Ποιοτικό]

Εμπειρική ή ερμηνευτική προσέγγιση?

Δεν υπάρχει ένας μόνο τρόπος για να κάνεις έρευνα

- Αρκετά συχνά η φύση του ίδιου του προβλήματος καθορίζει τη μέθοδο της έρευνας
 - Πότε και γιατί εμφανίστηκαν οι πρώτες εφημερίδες;
- Άλλοτε ένα ερώτημα μπορεί να απαντηθεί με διαφορετικές μεθόδους
- π.χ., αποτελεσματικότητα ενός προγράμματος παρέμβασης
 - Πειραματικό σχεδιασμό
 - Παρατήρηση
 - Ερωτηματολόγια
 - Συνέντευξη

Θετικιστική - εμπειρική προσέγγιση

- Η πραγματικότητα είναι αντικειμενική, δεδομένη και εξωτερική ως προς τα άτομα
- Η γνώση είναι και αυτή αντικειμενική και απτή
- Ο ερευνητής και η γνώση είναι ανεξάρτητοι μεταξύ τους
- Ο ερευνητής λειτουργεί ως αντικειμενικός παρατηρητής χωρίς να επεμβαίνει
- Τα φαινόμενα μπορούν να παρατηρηθούν και να μετρηθούν όπως ακριβώς συμβαίνει και με τις φυσικές επιστήμες

Θετικιστική - εμπειρική προσέγγιση

- Οι ερευνητικές υποθέσεις διατυπώνονται πριν τη διεξαγωγή της έρευνας
- Μελέτη σχέσεων μεταξύ παραγόντων της πραγματικότητας
- Εύρεση σχέσης-αιτίας αιτιατού
- Πρόβλεψη
- Γενίκευση
- Διατύπωση νόμων που διέπουν την πραγματικότητα

Νατουραλιστική - ερμηνευτική προσέγγιση

- Δεν υπάρχει μία και καθολική πραγματικότητα
 - Η πραγματικότητα είναι υποκειμενική
 - Διαφορετικοί άνθρωποι κατασκευάζουν τον κόσμο με διαφορετικό τρόπο (constructivism)
 - Η ανθρώπινη συμπεριφορά επηρεάζεται από το πλαίσιο στο οποίο το άτομο δραστηριοποιείται
- Ερευνητής και γνώση δεν μπορεί να διαχωριστούν
 - Υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ του ερευνητή και της γνώσης

Νατουραλιστική - ερμηνευτική προσέγγιση

- Ο ερευνητής είναι μέρος του φαινομένου και επηρεάζει την ερμηνεία των φαινομένων
- Η ερμηνεία των φαινομένων φιλτράρεται μέσα από την οπτική σκοπιά του ερευνητή
- Κατανόηση πως διαφορετικοί άνθρωποι δομούν και ερμηνεύουν τον κόσμο τους
- Εφόσον υπάρχουν πολλαπλές πραγματικότητες τα ερευνητικά ερωτήματα καθορίζονται κατά τη διάρκεια της έρευνας

Νατουραλιστική - ερμηνευτική προσέγγιση

- Θεωρία είναι ομάδα νοημάτων που οι άνθρωποι χρησιμοποιούν για να κατανοήσουν τον κόσμο και να δράσουν σ' αυτόν
- Δεν μπορεί να γίνουν γενικεύσεις
 - Τα συμπεράσματα έχουν ισχύ μόνο στο χρόνο και στον τόπο που διεξάγεται η έρευνα
- Έρευνα πεδίου
 - Στο φυσικό περιβάλλον που δραστηριοποιούνται τα άτομα

Μέθοδοι ερμηνευτικής προσέγγισης

Φαινομενολογία
(Phenomenology)

Εθνογραφία
(Ethnography)

Ανάλυση
περίπτωσης (case
study)

Εμπειρικά
θεμελιωμένη
θεωρία (Grounded
Theory)

Μέθοδοι λήψης δεδομένων στην ερμηνευτική προσέγγιση

- Συνέντευξη (interview)
 - Ελεύθερη συνέντευξη
 - Ημι-δομημένη
 - Δομημένη
- Ομάδες εστίασης (focus groups)
- Συμμετοχική παρατήρηση (participatory observation)
- Αφήγηση (narrative studies)
- Ημερολόγια (diaries)
- Κείμενα – εικόνες

Εμπειρική ή ερμηνευτική προσέγγιση?

Αρκετοί ερευνητές είναι
υπόδουλοι της ερευνητικής
μεθόδου που γνωρίζουν να
χρησιμοποιούν

Η απόφαση για το ποια από τις
δύο προσεγγίσεις (ή
συνδυασμός τους) θα
χρησιμοποιηθεί για την
επίλυση συγκεκριμένου
ερωτήματος θα πρέπει να
γίνεται στη βάση

Ποια προσέγγιση είναι
περισσότερο πιθανόν να
απαντήσει το ερώτημα πιο
αποτελεσματικά και
ικανοποιητικά

Ορισμός ποιοτικής και ποσοτικής μεθοδολογίας

- Η **ποιοτική έρευνα** στοχεύει στη διερεύνηση και κατανόηση εις βάθος των κοινωνικών φαινομένων. Πιο συγκεκριμένα ερευνώνται στάσεις, αναπαραστάσεις, αντιλήψεις, κίνητρα καθώς και ιδιαιτερότητες στη συμπεριφορά των ατόμων.

- Στην **ποσοτική έρευνα** διερευνώνται τα φαινόμενα με στατιστικές μεθόδους, με ερωτηματολόγια, με κλίμακες και αριθμητικά δεδομένα.

Έχει ως στόχο

τη γενίκευση των δεδομένων

ΟΡΙΣΜΟΣ ΜΕΙΚΤΗΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ

Μεικτή μεθοδολογία στον ερευνητικό σχεδιασμό ονομάζεται η μέθοδος κατά την οποία συνδυάζεται η συλλογή, ανάλυση και μίξη των ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων σε μία έρευνα που έχει ως κύριο στόχο την κατανόηση ενός κοινωνικού φαινομένου

Μέθοδοι έρευνας και Μεθοδολογία έρευνας

Οι **μέθοδοι** αναφέρονται στις τεχνικές και τις διαδικασίες οι οποίες χρησιμοποιούνται στην πορεία συλλογής δεδομένων προκειμένου να χρησιμοποιηθούν ως βάση για συμπεράσματα, ερμηνείες, εξηγήσεις και προβλέψεις

Μεθοδολογία είναι η περιγραφή και ανάλυση των μεθόδων

ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ποιος είναι ο κύριος στόχος της επιστημονικής έρευνας;

- α) Να επιβεβαιώσει υπάρχουσες θεωρίες
- β) Να αναπτύξει νέα γνώση μέσω συστηματικής εξέτασης δεδομένων
- γ) Να συγκρίνει διαφορετικές θεωρίες μεταξύ τους
- δ) Να καταρρίψει παραδοσιακές πεποιθήσεις

ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ποιο από τα παρακάτω ΔΕΝ αποτελεί χαρακτηριστικό της επιστημονικής έρευνας;

- α) Παρατήρηση κοινωνικών φαινομένων
- β) Επιλογή δείγματος
- γ) Διατύπωση προσωπικών απόψεων
- δ) Συλλογή δεδομένων

ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ποια από τις παρακάτω μεθόδους ανήκει στην ερμηνευτική προσέγγιση;

- α) Πειραματικός σχεδιασμός
- β) Δομημένο ερωτηματολόγιο
- γ) Συνέντευξη
- δ) Δείκτες στατιστικής ανάλυσης

ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Τι ερευνά η ποιοτική έρευνα;

- α) Στατιστικές σχέσεις μεταξύ μεταβλητών
- β) Αριθμητικά δεδομένα
- γ) Στάσεις, αναπαραστάσεις, και κίνητρα των ατόμων
- δ) Αιτιώδεις σχέσεις μεταξύ κοινωνικών φαινομένων

ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Τι περιλαμβάνει η βιβλιογραφική έρευνα ως στάδιο της επιστημονικής διαδικασίας;

- α) Τη συλλογή δεδομένων από συνεντεύξεις
- β) Την ανάλυση και ερμηνεία των δεδομένων
- γ) Τον εντοπισμό σχετικών θεωριών και ερευνών από βιβλία και άρθρα
- δ) Τη διατύπωση της υπόθεσης της έρευνας

ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ποια είναι η κύρια διαφορά μεταξύ της θετικιστικής και της ερμηνευτικής προσέγγισης στην έρευνα;

- α) Η θετικιστική προσέγγιση βασίζεται στη συστηματική παρατήρηση και την ποσοτική μέτρηση, ενώ η ερμηνευτική εστιάζει στην ποιοτική κατανόηση μέσω αλληλεπίδρασης.
- β) Η ερμηνευτική προσέγγιση βασίζεται αποκλειστικά σε ποσοτικά δεδομένα, ενώ η θετικιστική χρησιμοποιεί ερωτηματολόγια.
- γ) Η θετικιστική προσέγγιση απορρίπτει τις γενικεύσεις, ενώ η ερμηνευτική τις επιδιώκει.
- δ) Η ερμηνευτική προσέγγιση επικεντρώνεται στη συλλογή αριθμητικών δεδομένων, ενώ η θετικιστική βασίζεται στην εθνογραφία.

ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στην ποσοτική έρευνα, η διατύπωση υποθέσεων γίνεται:

- α) Μετά τη συλλογή και ανάλυση δεδομένων
- β) Πριν από την επιλογή του δείγματος και τη συλλογή δεδομένων
- γ) Κατά τη διάρκεια της συλλογής δεδομένων
- δ) Αφού ολοκληρωθεί η βιβλιογραφική ανασκόπηση αλλά πριν την ανάλυση δεδομένων

Πώς θα βαθμολογηθώ;

Προαιρετική εργασία η οποία θα αποτελεί το 40% της συνολικής βαθμολογίας

Τελική εξέταση με ερωτήσεις κλειστού τύπου, πολλαπλών επιλογών και μία ερώτηση ανοιχτού τύπου ώστε να αναπτυχθεί η κριτική σκέψη

Ερωτήσεις

zpilitsidou@gmail.com